

همفري كارپنٽر
انديشه عيسي

ترجمه حسن كامشاد

ويراست دوم

فرهنگ جاويد

فهرست

۹	یادداشت مترجم
۱۱	کوتاه نوشت‌ها
۱۳	پیش‌گفتار
۱۵	۱ مشکل منابع
۴۵	۲ ”عیسی از ناصره در جلیل آمد“
۵۹	۳ ملکوت خداوند
۶۷	۴ تورات کافی نیست
۹۷	۵ فکرمی کرد کیست؟
۱۱۷	۶ ملکوت معجزه‌آسا
۱۳۳	۷ ”آمده‌ام زمین را به آتش بکشم“
۱۵۵	برای مطالعهٔ بیشتر تر
۱۵۹	نمایه

۱

مشکل منابع

عیسی کتابی ننوشت؛ یا اگر نوشت، که بسیار بعید می‌نماید، اثری از آن برجای نمانده است. بنابراین تشریح اندیشه او، که هدف کتاب حاضر است، از آغاز به دشواری خاصی برمی‌خورد. به عنوان مثال، وقتی می‌خواهید کتابی درباره دانتته^۱ یا پاسکال^۲ یا آکویناس^۳ بنویسید آثار خود آن‌ها را مأخذ قرار می‌دهید، ولی در اینجا به ناچار اتکا بر حرف‌ها و کارهایی است که به عیسی نسبت داده شده است؛ و این طبعاً از ابتدا مقداری عدم تیقن می‌آفریند.

این بی‌اعتمادی تنها در زمینه اندیشه عیسی نیست. واقعیات ساده تاریخی پیرامون زندگی او نیز بسیار کمیاب است. با این حال، چند نکته را می‌توان تقریباً قطعی دانست: عیسی یک معلم مذهبی یهودی بود، و در

۱. Dante Alighieri (۱۲۶۵-۱۳۲۱)؛ نخستین شاعر مهم و سراینده منظومه مشهور کمدی الهی. (مترجم)

۲. Blaise Pascal (۱۶۲۳-۱۶۶۲)؛ عالم فرانسوی و فیلسوف دینی. (مترجم)

۳. Thomas Aquinas (۱۲۲۵-۱۲۷۴)؛ متکلم بزرگ عیسوی و پایه‌گذار تعالیم مذهب کاتولیک. (مترجم)

حدود ۲۸-۳۰ بعد از میلاد، به صلیب کشیده شد و جان سپرد.^۱ پس از آن، واقعیات مربوط به او افزون و افزون‌تر می‌شود. پیروانش مدعی‌اند که وی از گور برخاست و روانه بهشت شد، و در آنجا به‌عنوان پسر خدا در جایگاه خود قرار گرفت. کسانی که چنین باوری داشتند رفته‌رفته از جریان اصلی دین یهود جدا افتادند، و به مرور "مسیحی" خوانده شدند، چون معتقد بودند عیسی همان "مسیح" موعود است - این واژه ریشه یونانی دارد و معادل "messiah" عبری است به‌معنای "آدم مسح‌شده"؛ یهودیان ظهور این "مسیح" را از دیرباز انتظار می‌کشیدند. این واقعیات را می‌توان از نوشته‌های رومی و یهودیان وقت دریافت؛ اشارات کوتاه این‌ها به مرگ عیسی آن قدر هست که بتوان یقین کرد وی حقیقتاً وجود داشته و، آن‌گونه که گه‌گاه گفته می‌شود، سیمایی افسانه‌ای و ساخته دست مسیحیان نبوده است. ولی درباره رویدادهای پیش از مرگ او، به‌هیچ‌وجه نمی‌توان مطمئن بود.

برای پی‌بردن به علت این امر، و در مقدمه پژوهش خود در زمینه اندیشه احتمالی عیسی - و این عامل "احتمال" را کامبیش همیشه در پیش‌رو داریم - باید به منابع، و در درجه نخست به انجیل‌های چهارگانه کتاب مقدس مسیحیان نگریم، که شرح و تفصیل مسیحیان است از زندگی و اندیشه بنیادگذار خود.^۲ می‌باید هم به چیزهایی که این‌ها درباره عیسی

۱. عقیده به مرگ عیسی مسیح مورد تأیید اسلام نیست. (ناشر)

2. Gospels

۳. کتاب مقدس مجموعه اسناد و مدارکی است که مذاهب مسیحی و یهودی آن‌ها را مبتنی کلام خداوند می‌پندارند، و به عهد عتیق، ملحقات (*Apocrypha*) و عهد جدید بخش‌بندی شده است. عهد عتیق مرکب از کتاب‌هایی است که یهودیان قبول دارند: عمدتاً تورات (یعنی پنج کتاب نخست عهد عتیق) و نوشته‌های پیامبران، کلیسای مسیحی نیز عهد عتیق را معتبر می‌داند. و عهد جدید را (عمدتاً مشتمل بر "انجیل‌ها" و "نامه‌ها") بدان افزوده است که زندگی و مرگ و تجدید حیات عیسی، و تعلیمات پولس و دیگر واعظان اولیه مسیحیت را نقل می‌کند. ملحقات عبارت از کتاب‌های گوناگونی است که اعتبار آن‌ها بیش‌تر از عهد عتیق و عهد جدید محل تردید است. همه "کتاب‌ها"یی که در صفحه‌های آینده به آن‌ها اشاره رفته در کتاب مقدس یافت می‌شوند مگر اینکه استثنا شده باشند. از کتاب مقدس ترجمه‌های زیادی [در زبان انگلیسی] وجود دارد. (مؤلف)

می‌گویند نظر اندازیم و هم به اختلاف‌هایی که با یکدیگر دارند. بعد سندی تاریخی آن‌ها را، خیلی به اختصار، بررسی کنیم. آن‌گاه، می‌توانیم توجه خود را یکسره به ماهیت اندیشه عیسی و به یکتایی و اهمیت آن‌ها معطوف بداریم.

انجیل مرقس^۱

انجیل‌های چهارگانه (واژه «انجیل» به معنای «بشارت» است) احتمالاً در دهه‌های آخر سده یکم میلادی به یونانی نوشته شدند. کهن‌ترین نسخه خطی باقی‌مانده و بالنسبه وزین به سده چهارم تعلق دارد، اگرچه قطعه‌هایی از زمان‌های پیشین نیز وجود دارد. از این چهار انجیل، آنکه «به‌گفته مرقس» عنوان دارد هم موجزترین است و هم به اعتقاد بیش‌تر محققان پیش از بقیه نوشته شده است. مندرجات این انجیل را مشروح‌تر از سه‌تای دیگر نقل می‌کنم، تا خوانندگانی که با کتاب مقدس آشنایی ندارند از تصویر مسیحیت از عیسی آگاهی نسبتاً کاملی به دست آورند، و مضمون اصلی آن را هم در ضمن نشان بدهم. از نظر مرقس این مضمون پاسخ به پرسش «عیسی که بود؟» است.

مرقس بی‌درنگ در همان نخستین کلمات خود پرسش را پاسخ می‌دهد: این «ابتدای انجیل عیسی مسیح پسر خدا» است. توصیف او از زندگی عیسی با یحیی‌ای تعمیردهنده^۲، واعظ ژنده‌پوش، آغاز می‌شود. یحیی مردم را به تعمیر (غسل با تشریفات خاص در آب) در رود اردن در فلسطین فرامی‌خواند — که نشانه توبه آن‌ها از گناهان خویش است و بخشایش خداوند. در میان کسانی که برای تعمیر نزد یحیی می‌آیند مردی است به نام عیسی ناصری^۳ از ایالت جلیل^۴ فلسطین. یحیی عیسی را تعمیر می‌دهد، و هنگام تعمیر عیسی معجزه‌آمیز پدیدار می‌شود و ندایی از آسمان خطاب به عیسی

1. Mark

2. John the Baptist

3. Nazareth

4. Galilee